

‘Tijdens de operatie ben ik buiten mijn lichaam getreden. Ik ervoer dat ons ego een illusie is’

Barend Post betrad ‘een andere dimensie zonder tijd en plaats’ tijdens een operatie waarbij een hersentumor werd verwijderd. Na die ervaring kon het leven van de toenmalig Zuidas-advocaat nooit meer hetzelfde zijn.

Fokke Obbema 27 oktober 2022, 22:17

Dat een operatie om een hersentumor te verwijderen ingrijpende gevolgen zou hebben, was hem wel duidelijk. Toch schrikt Barend Post wanneer hij in 2013, samen met zijn vrouw Huguette, door zijn neuroloog wordt gewaarschuwd. Na de operatie moet zij de bankrekening van haar man goed in de gaten houden. Het zou kunnen dat Post, dan advocaat aan de Amsterdamse Zuidas, ‘alles weg wil geven’. Ook krijgen ze te horen dat hij een tijdlang ‘een man zonder geheugen’ zal worden. De meest omineuze waarschuwing betreft hun huwelijk: ‘Veel relaties overleven deze operatie niet. U zult erdoor veranderen. Dus we kunnen u beter maken, maar niet per se gelukkiger.’

Tot dat moment leidt Post, afkomstig uit een juristenmilieu, een maatschappelijk geslaagd en tamelijk rimpelloos leven. Hij groeit op in een ‘harmonieus, van oorsprong katholiek gezin’, waarin hij de oudste van drie is. Zijn lagere school staat in Abcoude, zijn middelbare school is een Amsterdams gymnasium. Een Leidse rechtenstudie met lidmaatschap van het studentencorps volgt. In die wereld voelt hij zich maar deels thuis: ‘Ik hoorde er wel bij, maar was ook een buitenbeentje.’ Anders dan de doorsneerechtenstudent leest hij filosofen als Spinoza en Plato.

Ook opmerkelijk: zijn sporadische 'absences', een Franse omschrijving van episodes van hooguit een minuut waarin hij alle contact met de buitenwereld verliest. In 2013, wanneer hij getrouwd is en vader van een tweeling, komt de aap uit de mouw. Achter het stuur van zijn auto krijgt hij een ongeluk door zo'n absence. Nader onderzoek toont een hersentumor 'ter grootte van een bal'. Die dwingt tot epilepsiechirurgie: zijn hippocampus, de opslagplek voor nieuwe herinneringen, moet worden verwijderd. Na de operatie is hij inderdaad enige tijd een 'man zonder geheugen', maar dat trekt bij. Ook met zijn bankrekening komt het goed. Toch zet de operatie het leven van de nu 55-jarige Post en zijn gezin volledig op zijn kop.

Wat gebeurde er met u?

'Tijdens de operatie ben ik buiten mijn lichaam getreden. Ik werd er volledig uit gekatapulteerd en kwam terecht in een andere dimensie zonder tijd en plaats. Ik voelde me een druppeltje in een oceaan en ging op in een groter geheel, waarin alles met elkaar was verbonden. Het was een ervaring van eenheid. Dus ik was ook de boom die daar staat, maar ook ieder ander. Ik ervoer dat het een illusie is te denken dat we van elkaar afgescheiden zijn. Via ons bewustzijn zijn we veel meer met elkaar verbonden dan we doorhebben. Ik ervoer dat ons ego een illusie is.

'Ook was ik vervuld van een euforisch gevoel van liefde. Het voelde als een goddelijke ervaring, maar dan zonder een opperwezen of dogma's. Het goddelijke was overal, ook in mijzelf. Als een innerlijke bron. Die heeft iedereen, denk ik. Ik realiseerde me ten diepste hoe bijzonder het is dat je een tijdje mens mag zijn. Door de oneindigheid van tijd en ruimte ervoer ik hoe klein een mensenleven is. En ik voelde me dankbaar voor het feit dat ik bestond.'

Dat is nogal wat. Hoe was het om weer bij te komen?

'De zwaarste periode was het begin, toen mijn bewustzijn in mijn lichaam moest terugkeren. Ik ben ongelofelijk bang geweest dat dat niet zou lukken. Want dan leef je voortdurend deels buiten je lichaam en kun je niet functioneren. Gelukkig is dat goed gekomen. Daarna begon de zoektocht: hoe kon ik plaatsen wat ik had ervaren? Ik ben veel filosofie gaan lezen en vroeg me af, wat ik met de rest van mijn leven zou doen: ga ik naar India om als monnik te leven of doe ik de rest van mijn leven aan ontwikkelingswerk?

'Ten opzichte van mijn eerdere leven voelde ik een grote afstand. Hoe kon ik nog meegaan in een bestaan waarin zoveel waarde wordt gehecht aan illusies als ego en materie? Zoveel mensen laten zich leiden door hun ego, waardoor ze denken dat hun belangen en ideeën belangrijker dan die van anderen zijn. Zoveel mensen hechten ook aan materie, terwijl ik juist graag een voorbeeld neem aan vrije geesten als Spinoza en Eckhart Tolle.

'Mijn ervaring had een tijd lang ook een nihilistische afdronk. Ik herlas schrijvers als Beckett en Camus die het absurde van het bestaan benadrukken. Dat was een sombere tijd, ik raakte vertwijfeld. Hoe kon ik functioneren in het leven waar iedereen dagelijks zo ongelofelijk druk mee is, met mijn ideeën over liefde en een goed, waarachtig leven?'

Wilde u mensen overtuigen?

'In het begin had ik inderdaad iets van een prediker. Dan zat ik hier in Blaricum bij een koffietentje en begon met willekeurige mensen te praten over wat me was overkomen. De meesten konden er niets mee. Tegenwoordig peil ik eerst: als ik de indruk heb dat mensen er niet van willen weten, vertel ik niks. Lastiger vind ik mensen in mijn directe omgeving die ik in hun hoofd vast zie zitten. Die wil ik helpen. As ik daarmee begin en ze zie afhaken, stop ik. Maar een klein deel van de mensen staat ervoor open. Met hen kan ik gelukkig wel boeiende gesprekken voeren.'

Heeft u een gevoel van isolement?

'Het is niet eenvoudig aansluiting te houden. Een aantal vrienden van vroeger ben ik kwijtgeraakt. Zij vinden dat ik bij hen ben weggedreven. Ze zeggen dat niet met zoveel woorden, maar dat voel ik aan hun energie. Ik begrijp dat wel vanuit hun perspectief. Met mijn ouders was het in het begin ook moeilijk en met mijn inmiddels overleden schoonvader raakte het contact verstoord. Verdrietig, want we konden het uitstekend met elkaar vinden. Maar hij kon niets met mijn transformatie. Anderen hadden dat ook: 'Barend, dat wordt nooit meer iets', werd er geroepen, ik werd als een *cas perdu* beschouwd.

'Huguette had aanvankelijk ook het gevoel: Jezus, wat is dit ver weg. Gelukkig deed ze haar best ons huwelijk te redden. In het begin las ze me voor uit het boek *Na dit leven* van de Amerikaanse neurochirurg Eben Alexander. Ze vroeg me: 'Is dit wat jij hebt meegemaakt?' Dat was zo, hij schrijft over een vergelijkbare ervaring. Daardoor nam haar begrip toe. Ze is opleidingen op het vlak van yoga, meditatie en ayurveda gaan volgen. Haar ontwikkeling heeft ons enorm geholpen bij het bij elkaar blijven. Dat was niet eenvoudig. Gelukkig voelen we een grote zielsverbondenheid.

'Ieder volgt zijn eigen pad in het leven. In *Siddharta*, het meest indringende boek dat ik ooit heb gelezen, beschrijft Herman Hesse het leven als een rivier die je meeneemt. Zo ervaar ik het ook: het heeft geen zin je tegen de stroom te verzetten, je hebt maar in beperkte mate invloed op je lot. Die kleine ruimte moet je wel gebruiken om het goede te doen. Maar de hoofdstroom wordt in mijn ogen bepaald door ons bewustzijn, dat onze hersenen voedt. Alleen hebben wij de illusie dat onze hersenen onze handelingen bepalen.'

Hoe kijkt u naar uw vroegere leven?

'Als partner op een internationaal advocatenkantoor moest ik omzet draaien. Ik was een haantje en te veel bezig met mezelf in die wereld te handhaven. Ik was zeker niet altijd even aardig tegen andere advocaten en stagiaires. Als ik terugkijk, denk ik: ik werd gedreven door bewijsdrift en was te ver verwijderd van mijn innerlijke bron. Niet dat ik ongelukkig was, maar het voelde als een knellend korset.

'Na mijn ervaring voelde ik me vrij, alleen had ik geen idee hoe ik geld kon gaan verdienen. 'Ik wil de liefde in zaken brengen', zei ik tegen familie van Huguette. Maatschappelijk hing ik op dat moment met twee pinken aan de dakrand, want ik was zonder geheugen. Ik ervoer dat ook als een gift. Zonder geheugen werd ik als het ware naar binnen geworpen en kwam ik terecht op het zijnsniveau waar je denken is uitgeschakeld. Dat is een staat die je na lang mediteren kunt bereiken, maar die mij zomaar overkwam. Zonder verstorende gedachten kon ik het bewustzijn ervaren waar we op metafysisch niveau allemaal, of we nu links, rechts, extreem-links of extreem-rechts zijn, mee zijn verbonden.'

Hoe verliep uw terugkeer in het werkende bestaan?

'Op mijn advocatenkantoor werd er naar me gekeken alsof ik een patiënt was. Dat was ik natuurlijk ook. Gelukkig werd er ook empathisch gereageerd, want ik kreeg de verantwoordelijkheid voor pro-bonozaken waarbij ik mijn juridische kennis voor goede doelen kon inzetten. Dat was mooi, maar ik moest daarin wel geheel mijn eigen weg vinden. Na een jaar of vier ben ik weggegaan.

'Huguette en de kinderen speelden daarna een belangrijke rol in het mij op de grond houden. Een tijd lang was ik meer met sociale projecten bezig dan met hen. Toen kreeg ik te horen: 'Hé pap, waar ben je nou?' Uiteindelijk ben ik voor mezelf begonnen als advocaat voor initiatieven die me aanspreken. Ik zet me in voor duurzame projecten en een circulaire economie, maar ook voor vluchtelingen en veteranen met ptss. In de korte tijd dat ik hier op aarde mag rondlopen, wil ik een sociale impact hebben.

'Om mee te doen in deze wereld moet je een rol spelen, daar ontkom je niet aan, lees Shakespeare maar. Laatst moest ik iemand met een rechtszaak dreigen, omdat hij niet betaalde. 'U mag wel wat meer compassie tonen', zei hij. Dat deed pijn, want dat is wat ik bij uitstek wil. Maar goed, soms moet je je functionele ego inzetten om een doel te bereiken, je ontkomt niet aan je rol.'

Zou het kunnen dat uw hersenen een spel met u hebben gespeeld: dat de illusies zich tijdens de operatie voordeden en de werkelijkheid is zoals we die waarnemen?

'Dat is wat de meeste medici zeggen. Ik zeg niet dat ik gelijk heb, want wie ben ik, maar ik geef de voorkeur aan mijn benadering. Dus zie ik ons ego als een illusie en ken ik het bewustzijn een bijzondere rol toe, net als Deepak Chopra (Indiaas-Amerikaanse arts en auteur van spirituele bestsellers, *red.*) en andere schrijvers dat doen. De medische kijk heb ik geen seconde overwogen, daarvoor was mijn ervaring te sterk. Ik ben erachter gekomen dat ik een drang heb naar het mystieke, naar meer dan wat je zintuiglijk waarneemt. Ik koester dat.'

Hoe kijkt u naar uw sterfelijkheid?

'Vroeger had ik angst voor de dood. Maar door mijn ervaring ben ik ervan overtuigd dat onze ziel overgaat in een eindeloos bewustzijn. Dus op het moment dat je lichaam ophoudt te functioneren, blijft je bewustzijn. Dat is misschien wel mijn belangrijkste les, want het maakt dat ik niet meer bang ben voor de dood. Daarna kom je in een staat van zijn waarin je wordt opgenomen in liefde, de oorsprong waar we allemaal vandaan komen.'
